

LAHDEN KAUPUNGIN YMPÄRISTÖTERVEYDENHUOLLON VALVONTASUUNNITELMA VUOSILLE 2011-2014

Osa 2. Terveystuojelulain valvonta

1 YLEISTÄ	3
2 VALVONTASUUNNITELMAN SISÄLTÖ	3
2.1. Valvonnan maksullisuus	4
3 TARKASTUSTEN JA TARKASTUSTEN SISÄLLÖN MÄÄRITTELY	4
3.1. Tarkastusten määrittely	4
3.2. Tarkastusten sisällön määrittely	5
3.2.1. Säännöllisen valvonnan tarkastukset	5
3.2.2. Asumisterveyteen liittyvät tarkastukset	6
3.2.3. Uusintatarkastukset	6
3.2.4. Projektitarkastukset	6
3.2.5. Muut tarkastukset	6
4 VALVONTAKOhteiden TARKASTUSTIHEYS	6
4.1. Kohteiden kartoittaminen	6
4.2. Valvonnan painopistealueet (Valvira)	7
4.2.1. Terveysturvallisuuden mukaisen valvonnan painopisteet Lahdessa	8
4.3. Tarkastustiheys	8
5 NÄYTTEENOTTO JA NÄYTTEIDEN TUTKIMINEN	9
5.1. Näytteenottosuunnitelma	9
5.2. Laboratoriot	9
6 MUUT SUUNNITELMASSA HUOMIOITAVAT ASIAT	9
6.1. Arvioitu työajan tarve	9
6.2. Projektit	100
6.3. Resurssien käytön suunnitelma	100
6.4. Toimivallan delegointi viranhaltijoille	100
7 RAPORTOINTI	11
8 SUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	111
9 VOIMAVAROJEN RIITTÄVYYS JA HENKILÖKUNNAN PÄTEVYYS	111
10 LAATUTYÖ JA LAATUJÄRJESTELMÄT	122
11 VARAUTUMINEN ERITYISTILANTEISIIN	122
12 VIESTINTÄ	122

LIITTEET:

Liite 1: Terveysturvallisuuden mukaisen säännöllisen valvonnan kohteet ja ohjelman mukainen valvonta suunnittelujaksolla 2011-2014

Liite 2: Valvontakohdetyypin tarkastusten yleinen sisältö

Liite 3: Näytteenottosuunnitelma, verkostovedet

Liite 4: Näytteenottosuunnitelma, uima-altaat

Liite 5: Uimarannat

1 YLEISTÄ

Terveydensuojelun valvontaohjelma ja sen perusteella annettava ohjaus paikallisen valvontasuunnitelman laatimiseksi perustuu terveydensuojelulakiin (763/1994) sekä ympäristöterveydenhuollon yhteiseen ohjelmaan ja siinä sovittuihin yhteisiin periaatteisiin ja näkemyksiin. Tarkempia säännöksiä ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisen valvontaohjelman ja keskusviranomaisten toimialakohtaisten valtakunnallisten valvontaohjelmien sisällöstä ja laatimisesta on annettu valtioneuvoston asetuksella (664/2006).

Kunnan valvontasuunnitelmasta säädetään valtioneuvoston asetuksessa kunnan ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmasta (665/2006).

Valtakunnallinen terveydensuojelun valvontaohjelma ohjaa kuntien terveydensuojelun valvontaa, edistää valvonnan suunnitelmallisuutta ja laatua sekä yhtenäistää valvontaa.

Terveydensuojelulain tarkoituksena on ylläpitää ja edistää väestön ja yksilön terveyttä. Lain tavoitteena on myös ehkäistä, vähentää ja poistaa sellaisia elinympäristössä esiintyviä tekijöitä, jotka saattavat aiheuttaa terveyshaittaa.

Terveydensuojelun valvontaohjelman sisällön määrittelevät sekä terveydensuojelulaki että valtioneuvoston asetus ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisista valvontaohjelmista.

Terveydensuojelun valvontaohjelman tavoitteet:

- Tavoitteena on yhtenäistää valvontakäytäntöjä koko maassa ja saattaa toiminnanharjoittajat samanarvoiseen asemaan valvonnan tiheyden ja laadun osalta.
- Valvonnan painopisteiden avulla on tarkoitus turvata ihmisten terveellinen elinympäristö kohdistamalla rajalliset valvontaresurssit tehokkaasti ja suunnitelmallisesti.

Lahden kaupungin valvontaohjelman laatimisessa on huomioitu valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelma vuosille 2011-2014 ja Valviran laatima valtakunnallinen terveydensuojelulain valvontaohjelma.

Valvontaohjelma tarkastetaan vuosittain, kuitenkin vähintään kolmen vuoden välein.

2 VALVONTASUUNNITELMAN SISÄLTÖ

Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisen valvontaohjelman mukaan terveydensuojelulain mukaisessa valvontaohjelmassa tulee olla vähintään seuraavat tiedot:

- tarkastusten sisällön määrittely
- valvontakohteiden tarkastustiheys
- näytteenotto ja näytteiden tutkiminen
- valvontasuunnitelman toteutumisen arviointi

- hyväksytyt laboratoriot, joihin valvonta tukeutuu

Lisäksi valvontasuunnitelmaan voidaan sisällyttää:

- voimavarojen riittävyys sekä henkilöstön pätevyys
- laatutyö ja laatu järjestelmät
- erityistilanteisiin varautuminen
- viestintä

Terveysuojelulain kunnalle osoitetut tehtävät sekä valvontasuunnitelman hyväksyminen kuuluu Lahden seudun rakennuslautakunnan ympäristöterveyden jaostolle.

2.1. Valvonnan maksullisuus

Terveysuojelulain 50 §:ssä säädetään, että kunnan valvontaviranomaisen tulee periä toiminnanharjoittajalta maksu käsittelemistään ilmoituksista ja luvista sekä kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvästä säännöllisen valvonnan tarkastuksesta ja näytteenotosta. Maksullisia ovat myös valvontasuunnitelmaan sisältyvän tarkastuksen perusteella annettujen määräysten valvonta, silloin kuin määräysten antaminen perustuu säännösten noudattamatta jättämiseen. Kunta perii lisäksi hyväksymänsä taksan mukaisen maksun kiinteistön omistajalta asunnossa tai muussa oleskelutilassa suoritettua mittauksesta, näytteenotosta, tutkimuksesta ja selvityksestä, joka liittyy 26 §:n mukaisten terveyshaittojen selvittämiseen. Asunnontarkastukset ja muiden valitusasioiden käsittely kuten myös neuvonta ja ohjaus ovat maksuttomia. Myös asunnontarkastuksiin sisältyvät pienehköt mittaukset, joiden perusteella arvioidaan lisätutkimusten tarve, ovat maksuttomia. Useamman ympäristöterveyttä koskevan lain perusteella samaan aikaan tehtävien tarkastusten maksu määräytyy yhteen sovitetusti käytetyn ajan perusteella. Säännöllistä valvontaa koskevien maksujen periminen on mahdollista vasta valvontasuunnitelman hyväksymisen jälkeen.

Maksut tulee määrätä siten, että ne vastaavat suuruudeltaan enintään suoritteiden tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia. Säännöllisen valvonnan maksujen suuruudet on esitetty ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman yhteisessä osassa.

3 TARKASTUSTEN JA TARKASTUSTEN SISÄLLÖN MÄÄRITTELY

3.1. Tarkastusten määrittely

Tarkastuksella ymmärretään laadukasta, kattavaa, terveysuojelulain mukaista valvontaa, mikä vastaa tavoitetilan tarkastamista ja säädösten vastaavuuden selvittämistä.

Terveysuojelulain mukaisen valvontatarkastuksen tavoitteena on selvittää terveysvaaran tai -haitan esiintyminen, eli aiheutuuko toiminnasta terveyshaittaa tai esiintyykö sellaisia tekijöitä ja olosuhteita, joiden vuoksi terveyshaitta voi syntyä ja antaa haittan estämiseksi ja tilanteen korjaamiseksi tarpeelliset ohjeet, toimenpidekehotukset ja

määräykset. Tarkastukseen liittyy tavallisesti aistinvaraista tarkastelua ja arviointia sekä mahdollisesti mittauksia ja näytteenottoa jatkotutkimuksia varten.

Tarkastus voi kohdistua tiloihin, toimintatapoihin, olosuhteisiin, asiakirjoihin tai tuotteisiin. Tarkastukset voivat sisältää myös näytteiden ottoa ja mittauksia, joiden avulla arvioidaan kohteen, siinä harjoitettavan toiminnan ja tuotteiden turvallisuutta ja määrystenmukaisuutta.

Tarkastukseen käytettävä aika:

Valvontakohtetyypin tarkastukseen keskimääräisesti käytettävän ajan arvioimiseksi tulee ottaa huomioon tarkastuksen tarkoitus, tarkastuksen valmistelu, tarkastuksen sisältö sekä tarkastuspöytäkirjan laatiminen. Yhteen tarkastukseen olisi valvontasuunnitelmassa varattava aikaa vähintään kaksi tuntia, mutta vaativimmat kohteet vaativat jopa yhden tai useamman henkilötyöpäivän.

Voimavarojen suunnittelussa tulee ottaa huomioon myös matka-aika, mutta matkat valvontakohteeseen ja takaisin eivät sisälly tarkastukseen käytettävään aikaan.

Kohdetyypikohtainen keskimääräinen tarkastustiheys ja tarkastukseen käytettävä aika on kuvattu liitteessä 1.

3.2. Tarkastusten sisällön määrittely

Tarkastukset jaetaan neljään eri kategoriaan, joita ovat säännöllisen valvonnan tarkastukset, uusintatarkastukset, projektitarkastukset sekä muut tarkastukset (mm. valitukset, ilmoitukset). Tarkastuksista tehdään tarkastuskertomus, johon merkitään tarkastuksen syy tai syyt. Tarkastuskertomus tehdään kahtena kappaleena, joista toinen toimitetaan tarkastajan allekirjoittamana tarkastuskohteeseen. Mikäli tarkastuksessa on sovittu toimenpiteistä tai aikatauluista, tarkastuskertomukseen tulee myös kohteen edustajan allekirjoitus.

Valvontakohtetyypikohtainen tarkastusten yleinen sisältö on kuvattu liitteessä 2.

3.2.1. Säännöllisen valvonnan tarkastukset

Tarkastukseen varattava aika on vähintään kaksi tuntia. Kuitenkin niissä terveys- ja suojelulain mukaisen valvonnan kohteissa, joissa käydään suunnitelmallisesti myös muiden ympäristöterveydenhuollon lakien mukaisilla tarkastuksilla, voi terveys- ja suojelutarkastukseen varattava aika olla lyhempi kuin kaksi tuntia. Eräissä kohteissa, kuten vesilaitoksissa, joissa on useita vedenottopisteitä, aikaa varataan suunnitelmassa vähintään yksi tunti kutakin pumppaamoja kohden.

Useimmiten tarkastus tehdään valvontakohteessa, mutta valvontaviranomainen voi joissakin tapauksissa tarkastaa esimerkiksi asiakirjoja myös virkapaikallaan.

Havaituista puutteista annetaan tarkastuksen yhteydessä toimenpidesuosituksia tai -kehotuksia. Tarkastuksessa tarkastetaan myös, että edellisessä tarkastuksessa havaitut puutteet on korjattu. Tarkastusten yhteydessä annetaan mahdollisuuksien mukaan neuvontaa ja ohjeita.

3.2.2. Asumisterveyteen liittyvät tarkastukset

Asumisterveyteen liittyviä tarkastuksia tehdään yksityisasuntoihin sekä ilmoitusten ja valvontaohjelman perusteella myös julkisiin tiloihin (koulut, päiväkodit, vanhainkodit jne) pääsääntöisesti TsL 26 ja 27 §:issä mainitun terveyshaitan toteamiseksi. Asunontarkastukset tehdään ensisijaisesti asianosaisten omasta pyynnöstä. Asumisterveyteen liittyvät tarkastukset toimivat myös lähtökohtana asian tarkemmille selvityksille, joita voivat olla mm. näytteenotot, mittaukset, kuulemiset. Edellisten perusteella tehdään tarvittaessa myös terveydensuojelulaissa määrättyjä viranomaisen toimenpiteitä terveyshaitan poistamiseksi. Terveydensuojeluviranomaisen rooli asunontarkastuksissa painottuu viranomaistoiminnan ohella myös terveyshaitan arviointiin ja torjumiseen tähtäävään neuvontaan ja ohjaukseen. Kohteeseen tehtävä ensimmäinen asumisterveyteen liittyvä tarkastus on pääsääntöisesti maksuton ja jatkotoimenpiteisiin liittyvät tarkastukset maksullisia.

3.2.3. Uusintatarkastukset

Uusintatarkastus on tarkastus, joka tehdään tarkastuksessa havaittujen puutteiden korjaamiseksi kun asia on kiireellinen, eikä voida odottaa seuraavaa säännöllisen valvonnan tarkastusta. Uusintatarkastus on pääsääntöisesti maksuton. Jos uusintatarkastus tehdään edellisessä tarkastuksessa annettujen terveydensuojelulain 50 § 3 mom 1-kohdan mukaisten määräysten valvomiseksi, uusintatarkastus on maksullinen. Yleisesti uusintatarkastuksesta peritään maksu, mikäli on käytetty pakkotoimia.

3.2.4. Projektitarkastukset

Projektitarkastukset liittyvät joko Lahden kaupungin omiin tai seudullisiin projekteihin tai ovat valtakunnallisia tai lääninhallituksen projekteja. Projektitarkastus tehdään projektin suunnittelijan ohjeiden mukaan ja laaditaan ohjeiden mukaiset dokumentit ja tarkastuskertomukset. Projektitarkastukset ovat maksullisia, mikäli ne on kirjattu valvontasuunnitelmaan.

3.2.5. Muut tarkastukset

Erityistilanteisiin, epidemioihin ja valituksiin liittyvät tarkastukset ovat maksuttomia. Myös ennakkotarkastukset ja neuvonta/konsultaatiokäynnit ovat maksuttomia. Ennakkotarkastuksia tehdään lähinnä ennen kohteen hyväksyntää ja niiden sisältö on pääasiassa neuvonta ja ohjaus.

4 VALVONTAKOHTTEIDEN TARKASTUSTIHEYS

Terveydensuojelulain kohteet ovat ilmoituksen tai luvanvaraisia.

4.1. Kohteiden kartoittaminen

Tarkat valvontakohdetiedot ovat Tarkastaja-ohjelmassa. Kohdeluettelo Tarkastaja-ohjelmassa vaatii jatkuvaa päivittämistä.

4.2. Valvonnan painopistealueet ohjelmakaudella 2011-2014 (Valvira)

Ohjelmakaudella 2011–2014 otetaan erityisesti huomioon terveydellisten olojen valvonta kohteissa, joita lapset ja nuoret käyttävät, vanhusten palveluja antavat laitokset tai vastaavat, asetuksen 177/2008 mukaiset uimarannat sekä talousvettä toimittavien laitosten näytemäärät ja varautuminen erityistilanteisiin.

Uimavedet

Vuosi 2011

Asetuksen (177/2008) mukaisilla uimarannoilla uimavesiprofiilit on oltava laadittuina maaliskuun 2011 alkuun mennessä. Ensimmäinen uimavesiluokitus tulee tehdä uimakauden 2011 päätyttyä.

Vuosi 2012

Asetuksen (177/2008) mukaisilla uimarannoilla valvonnassa huomioidaan, että yleisölle tiedottamisen on oltava STM:n asetuksen mukaista viimeistään vuoden 2012 uimakauden alusta.

Talousvesi, ohjelmakausi 2011–2014

Talousveden valvontaa kohdennetaan STM:n asetusten (461/2000 ja 401/2001) mukaisen talousvettä toimittavien laitosten valmiuksiin erityistilanteisiin varautumisesta. Vuosille 2011 ja 2012 painopisteenä on lisäksi asetuksen 461/2000 mukaisen talousvettä toimittavien laitosten näytteenottomäärien säädösten mukaisuuden varmistaminen.

Samassa yhteydessä tulee tarkistaa talousvettä toimittavan laitoksen valvontatutkimusohjelman ajantasaisuus.

Terveydellisten olojen valvonta, ohjelmakausi 2011–2014

Ohjelmakaudella 2011-2014 terveydensuojeluviranomainen kohdentaa terveydensuojelun valvontaa sellaisiin kohteisiin, joita lapset ja nuoret käyttävät kuten päiväkodit, koulut, leirikeskukset, iltapäiväkerhot ja niitä vastaavat valvontakohteet.

Vuosina 2011 ja 2012 valvontaa painotetaan myös vanhusten palveluja antaviin kohteisiin (Valviran ohje sosiaalialan laitoksista).

Ohjelmakauden loppupuolella (vuodet 2013 ja 2014) painotus terveydellisten olojen valvonnassa siirtyy enemmän majoitus- ja kokoontumishuoneistoihin.

Sisäilman laadun ja ilmanvaihdon riittävyyden arvioiminen ovat osa painopistealueiden valvontaa (mm. kohteet joita lapset ja nuoret käyttävät kuten päiväkodit, koulut, leirikeskukset, iltapäiväkerhot sekä majoitus- ja kokoontumishuoneistot ja vanhustenhuollon yksiköt).

4.2.1. Terveysturvallisuuden mukaisen valvonnan painopisteet Lahdessa

Terveysturvallisuuden mukaisen valvonnan painopisteitä Lahdessa ovat asumisterveysasioiden käsittely, talousvesien ja uimavesien laadun valvonta, ilmoitusten ja lupahakemusten käsittely, suunnitelmallinen valvonta, valvontakohteiden riskinarviointi, laatujärjestelmän päivittäminen sekä terveysturvallisuuslain 8 § mukaisen erityistilannesuunnitelman päivittäminen.

Eri kohdetyyppien suunnitelmallisen valvonta ilmenee liitteestä 1.

Asumisterveysasiat

Asumisterveyteen liittyviä tarkastuksia ovat asunnontarkastukset. Asunnontarkastukset voivat liittyä home- ja kosteusvaurioihin, sisäilman laatuun, meluhaittoihin, asuntojen huonokuntoisuuteen ja likaisuuteen, asunnossa esiintyviin hajuihin, kylmyyteen tai ilmanvaihdon puutteellisuuteen. Asunnontarkastuksia tullaan tekemään Lahden kaupungin alueella vuosittain noin 250 kappaletta.

Talousvesien ja uimavesien laadun valvonta

Verkostovesinäytteitä tullaan ottamaan tietyin väliajoin näytteenottosuunnitelman mukaisesti. Verkostovesinäytteiden näytteenottopisteitä on Lahden kaupungin alueella 13 kappaletta. Verkostovesinäytteiden näytteenottopisteet on esitetty liitteessä 3. Uimarantojen ja uima-altaiden vesien laatua seurataan myös näytteenottosuunnitelman mukaisesti. Uimarantoja, joista näytteitä otetaan, on Lahden alueella 11 kappaletta. Näytteenoton piiriin kuuluvat uimarannat on esitetty liitteessä 4. Uima-altaita, joista näytteitä otetaan on Lahden alueella 27 kappaletta. Näytteenoton piiriin kuuluvat uima-altaat on esitetty liitteessä 5.

Ilmoitusten ja lupahakemusten käsittely

Terveysturvallisuuslain 13 § mukaiset ilmoitukset ja 19 § mukaiset lupahakemukset käsitellään saapumisjärjestyksessä. Ilmoitusten ja lupahakemusten pohjalta tehdään hyväksymispäätös. Hyväksymispäätökset tekee terveysturvallisuuden johtaja.

Suunnitelmallinen valvonta

Valvontaa kohdistetaan erityisesti koulujen ja päiväkotien olosuhdevalvontaan. Myös vanhainkodit ja vastaavat vanhustenhuollon yksiköt ovat suunnittelukauden alkupuolella erityisinä painopistealueina. Suunnittelujakson loppupuolella kohdistetaan valvontaa myös majoitus- ja kokoontumishuoneistoihin.

Valvontakohteiden riskinarviointi

Tarkastusten yhteydessä tehdään kohdekohtaista riskinarviointia, joka vaikuttaa myöhemmin kohteen tarkastustiheyteen.

4.3. Tarkastustiheys

Kohteen tarkastusten määrä riippuu riskiluokasta ja tarkastusten sisältö painottuu todettujen epäkohtien mukaan. Myös maksujen suuruus määräytyy sen mukaan, kuinka

usein kohteessa käydään tarkastuksella. Kunnassa tarkastustiheys määritellään kohde-tyyppikohtaisesti ottaen huomioon riskitekijöiden suuruus. Terveysturvallisuuslain mukaiset valvontakohteet on esitetty liitteenä 1 olevassa taulukossa.

5 NÄYTTEENOTTO JA NÄYTTEIDEN TUTKIMINEN

Terveysturvallisuuslain mukaiset säännöllisen valvonnan näytteet ovat uimavesinäytteitä ja verkostovesinäytteitä.

5.1. Näytteenottosuunnitelma

Verkostovesi

Verkostovesinäytteitä otetaan 13 kohteesta 6 kertaa vuodessa (katso liite 3). Verkostovesinäytteitä otetaan STM asetuksen 461/2000.

Uimahallit ja uima-altaat

Uima-allasvesinäytteitä otetaan STM asetuksen 315/2002 mukaisesti. Uima-altaita on Lahden kaupungin alueella 27 kappaletta (katso liite 4).

Uimarannat

Lahden kaupungin alueella on 11 näytteenoton piiriin kuuluvaa uimarantaa (liite 5). Näistä 11 uimarannasta 6 kpl on STM:n asetuksen 177/2008 mukaisia rantoja ja 5 kpl on asetuksen 354/2008 mukaisia. Uimakaudella tarkoitetaan 15.6-31.8 välistä ajanjaksoa. Ensimmäiset näytteet uimarannoilta otetaan kuitenkin jo kaksi viikkoa ennen uimakauden alkua. Näytteitä otetaan ns. EU-rannoilta neljä ja pienemmiltä rannoilta kolme kappaletta uimakauden aikana. Tarvittaessa tehdään lisätutkimuksia. Tarkastetaan, että uimarannoilla on sinne kuuluvat tiedot mukaan lukien tutkimustulokset.

5.2. Laboratoriot

Vesinäytteiden tutkimiseen käytetään Ramboll Analytics Oy:n laboratoriota Lahdessa. Laboratorio on akkreditoitu.

6 MUUT SUUNNITELMASSA HUOMIOITAVAT ASIAT

6.1. Arvioitu työajan tarve

Kunnan valvontasuunnitelmaan sisältyvän säännöllisen ja suunnitelmallisen valvonnan lisäksi on huomioitava muu kunnan tehtävänä oleva terveysturvallisuuslain tarkoittama valvonta ja siihen varattavat henkilöresurssit ja työaika. Tällaista muuta valvontaa, mikä ei vaadi säännöllisyyttä, ovat erilaiset suunnitelmaan sisältymättömät valvontatapaukset, asumisterveyteen liittyvät tarkastukset ja mittaukset, epidemiaselvitykset, asiakasyhteydenotot sekä näihin liittyvät selvitykset ja valvontatoimet, ilmoi-

tusten ja hakemusten käsittely sekä lausuntojen valmistelu muille viranomaisille. Myös toimiminen terveydensuojeluasioiden asiantuntijana, neuvojana ja ohjaajana sekä toiminnan kehittäminen ja erilaiset raportointitehtävät vaativat voimavaroja.

Terveydensuojelulain mukaisen suunnitelmallisen valvonnan työajan tarve on vuonna 2011 noin 103 henkilötyöpäivää ja suunnitelmallisia tarkastuksia on suunniteltu tehtävän 198 kpl. Terveydensuojelulain mukaiset valvontakohteet, kohdemäärät, tarkastustiheydet ja tarkastusajat on esitetty liitteessä 1.

Alla olevassa taulukossa (TAULUKKO 1) on esitetty terveydensuojelulain valvontaan liittyviä muita tehtäviä.

TAULUKKO 1 Terveydensuojelulain valvontaan liittyvät muut tehtävät ja resurssitarve (htpv).

Tehtävä	Resurssitarve (htpv)
Asunnontarkastukset	67
-myös meluvalitukset	
Näyttenotto	30
-uima- ja talousvedet	
-sisäilma-/olosuhteisiin kuuluvat näytteet	
Suuret yleisötilaisuudet	10
Koulutus	10
Lausunnot ja neuvonta	15
Muut suunnittelemttomat tersu-tehtävät	10
Yhteensä	142

6.2. Projektit

Valtakunnallisiin projekteihin osallistutaan tarvittaessa.

Tällä hetkellä ei ole suunnitteilla omia tai seudullisia terveydensuojelun projekteja.

6.3. Resurssien käytön suunnitelma

Suunnitelma ympäristöterveydenhuollon resurssien käytöstä esitetään suunnitelman yhteisessä osiossa.

Resurssien tehokkaan käytön kannalta on järkevää suorittaa valvontaa tarkastuskohdeissa useamman lain perusteella samalla kertaa. Tarkastettaviin asioihin on kuitenkin pystyttävä perehtymään riittävästi.

6.4. Toimivallan delegointi viranhaltijoille

Ilmoituksenvaraisesta toiminnasta TsL 13 §:n mukaan tehtävät päätökset on delegoitu terveysvalvonnan johtajalle. Terveydensuojelun valvontaviranomainen ja valvontasuunnitelman hyväksyjä on Lahden seudun rakennuslautakunnan ympäristöterveyden jaosto.

7 RAPORTOINTI

Lahden seudun rakennuslautakunnan ympäristöterveyden jaoston hyväksymä arviointi valvontasuunnitelman toteutumisesta sekä tietojenkeruulomakkeelle kerätyt valvontatiedot toimitetaan asianomaisella excel-taulukolla AVille seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Yli 1000 m³ päivässä talousvettä toimittavien laitosten ja asetuksen (177/2008) mukaisten uimarantojen uimavesien tiedot toimitetaan AVille talousvesien osalta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja uimavesien osalta syyskuun loppuun mennessä Valviran internet-sivuilla olevilla taulukoilla; www.valvira.fi (polku: Ohjaus ja valvonta → terveydensuojelu → talous- tai uimavesi).

8 SUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

Terveydensuojelulain mukaisen valvonnan toteutumista on arvioitava vuosittain. Terveydensuojelulain mukaisista valvontatiedoista tehdään yhteenveto ja arviointi Lahden seudun rakennusvalvonnan ympäristöterveyden jaostolle. Arviointia voidaan tehdä esimerkiksi seuraavin selvityksin:

1. Valvonnan kattavuus tulee arvioida valvontakohtetyypeittäin. Kattavuutta kuvaamaan voidaan liittää selvitys toteutuneiden tarkastusten määrästä, selvitys näytteenotosta ja selvitys valvontaprojekteihin osallistumisesta.
2. Valtakunnallisten painopisteiden ja Lahden kaupungin painopisteiden valvonnan toteutuminen.
3. Tarkastuksiin käytetty aika ja vertaaminen suunniteltuun ajankäyttöön
4. Tarkastuksissa esiin tulleiden epäkohtien määrä ja laatu sekä viranomaisen toimenpiteet epäkohtien korjaamiseksi.
5. Projekteihin osallistumisen toteutuminen

Lisäksi on selvitettävä syyt toteutumattomille tavoitteille ottaen huomioon käytössä olleet resurssit sekä esitettävä vaadittavat toimenpiteet, jotta tavoitteet toteutuvat seuraavalla tarkastelujaksolla.

9 VOIMAVAROJEN RIITTÄVYYS JA HENKILÖKUNNAN PÄTEVYYS

Lahden kaupungin alueella toimii 8 terveystarkastajaa, johtava terveystarkastaja, kaupungineläinlääkäri sekä ympäristöterveyspäällikkö (terveysvalvonnan johtaja). Kaupunki on osan tarkastajista kesken jaettu alueellisesti ja osalla terveystarkastajista on oma erityisosaamista vaativa tehtävä, jota hoidetaan koko kaupungin alueella. Käytävissä olevat henkilöresurssit riittävät Valviran ohjeen mukaisen säännönmukaisen valvonnan minimitarpeeseen, mutta mm. asunto- ja muiden sisäilmaselvitysten (koulut ja päiväkodit) runsaan kysynnän johdosta resurssit ovat osoittautuneet kokonaisuudessaan vähäisiksi.

Vuosilomien ja sairaslomien ajoiksi on sovittu varamiesjärjestelmä.

Henkilöstö on kokenutta ja pätevää ja täyttää terveydensuojelulain 7 § mukaiset vaatimukset tarkastustehtävien suhteen. Henkilöstö osallistuu terveydensuojelulain valvonnasta järjestettäviin koulutuksiin, mikäli ko. koulutusta on tarjolla.

Ennen kaikkea pyritään osallistumaan AVIn, keskusvirastojen ja ministeriöiden järjestämiin koulutuksiin, joilla käsitellään mm. lainsäädännön muutoksia ja muita ajankohtaisia asioita. Myös Päijät-Hämeen alueella toimivien viranomaisten kesken järjestetään vuosittain ajankohtaisiin aiheisiin liittyvää koulutusta ja näin parannetaan myös yhteistyötä eri toimijoiden kesken.

10 LAATUTYÖ JA LAATUJÄRJESTELMÄT

Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa 2011-2014 todetaan, että terveydensuojelulaki ei edellytä laatujärjestelmän laatimista.

Viranomaistyön pitää olla tehokasta ja laadukasta. Tehdyt suoritteet kirjataan Tarkastaja –ohjelmaan.

11 VARAUTUMINEN ERITYISTILANTEISIIN

Ympäristöterveydenhuollon valtakunnallisessa valvontaohjelmassa 2011-2014 todetaan, että terveydensuojelulain 8 § velvoittaa kuntia laatimaan suunnitelman, jossa varaudutaan erityistilanteisiin. Erityistilannesuunnitelma on laadittu ja sitä päivitetään tietyin väliajoin.

12 VIESTINTÄ

Viestintä ja ulkoinen tiedottaminen on tarkemmin selvitetty ympäristöterveydenhuollon valvontaohjelman 2011-2014 yhteisessä osiossa.

Kunta tiedottaa valvontatoiminnastaan sekä ohjaa ja neuvoo paikallisia yrityksiä ja muita yhteistyötahoja lainsäädännössä annettujen vaatimusten noudattamisessa sekä elinympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden turvaamisessa.

Liite 1 Terveydensuojelulain mukaisen valvonnan kohteet ja ohjelman mukainen valvonta 2011-2014

a) Terveydensuojelulain kohteet (ilmoituksen- /luvanvaraiset koh- teet)	b)	d)		Tarkastukseen kes- kim. käytettävä aika (tuntia)	Kohdemäärä	Tarkastusaika vuosi- tasolla/ kohde (htpv)	TARKASTUKSET		TARKASTUKSET		TARKASTUKSET		TARKASTUKSET	
		Riski- luokka	Tarkastustiheys/ vuosi				2011	htpv	2012	htpv	2013	htpv	2014	htpv
13 § 1 mom. 1	TsL 13 § 1 mom. 1 kohdan kohteet	2-1	0,3-0,2	4										
13 § 1 mom. 2	Julkiset hivi- ja kokoontumishuoneistot	2-1	0,5-0,2	2-4	73									
	Lasten ja nuorten kohteet: Kerhotilat, nuorisotilat ja leirikeskukset, lasten iltapäiväkerhot, lasten sisäleikkipuistot	2	0,5-0,3	4	10	1,6	5	2,7	5	2,7			5	2,7
	* Luentosalit ja auditoriot muualla kuin koulujen ja oppilaitosten yhteydessä	1	0,25	3	2	0,2					2	0,8		
	* Teatterit, elokuvateatterit, ooppera- ja konserttisalit, sirkukset, baletti-, ja juhlahuoneistot sekä muut esityksiin ja tapahtumiin tarkoitetut tilat	1	0,2	2	13	0,7					7	1,9	6	1,6
	* Kirkot, merimieskirkot sekä muut uskonnollisten yhdistysten tilat	1	0,2	2	31	1,7			10	2,7	10	2,7	11	2,9
	* Bingohallit, pelisalit ja -kasinot, tanssisalit ja lavat	1	0,2	2	4	0,2	4	1,1						
	* Messu- ja kongressikeskukset, muut kokoontumis- ja juhlahuoneistot	1	0,2	2-4	13	1,4					6	3,2	7	3,7
13 § 1 mom. 2	Julkinen majoitushuoneisto	2-1	0,3-0,2	2-4	17									
	* Hotellit	1	0,2	4	6	0,6					3	1,6	3	1,6
	* aamiaismajoitus sekä majoitusmaatilamatkailun yhteydessä	1	0,2	3	2	0,2					2	0,8		
	*Hostellit, kuten retkeilymajat, retkeilyhotellit, kesähotellit, huoneistohotellit, matkustajakoti / motelli, täysihoitola	2-1	0,2	3	5	0,4					3	1,2	2	0,8
	* Lomakeskusten ja leirintäalueiden mökit	2-1	0,3-0,2	2-4	3	0,3			3	1,6				

	* muu loma-asuntojen ammattimainen tarjoaminen, Asuntolat, yömajat, pakolaisten vastaanottokeskukset	2-1	0,3-0,2	2-4	1	0,1					1	4		
13 § 1 mom. 3	Yleinen sauna	2	1	3	4	1,6	4	1,6	4	1,6	4	1,6	4	1,6
13 § 1 mom. 3	Yleinen uimahalli, uima-allas, uimala, yleinen uimaranta tai kylpylä	3-2	2-1	4-5	32									
	* uimahalli	3	2-1	5	3	2	3	2	3	2	3	2	3	2
	* uima-allas, uimala	3	2-1	4	18	9,6	18	9,6	18	9,6	18	9,6	18	9,6
	* kylpylä	3	2-1	5										
	* asetuksen (177/2008) mukaiset uimarannat	2	2-1	4	6	3,2	6	3,2	6	3,2	6	3,2	6	3,2
	* muut yleiset uimarannat (myös talviuintipaikkana)	2	2-1	4	5	2,7	5	2,7	5	2,7	5	2,7	5	2,7
13 § 1 mom. 4	Eläinsuojat ja -aitaukset asemakaava alueella tai vastaava	1	0,3-0,25	4	17	2,3	7	3,7	10	5,3				
13 § 1 mom. 5	Koulu tai oppilaitos	2-1	0,3	5	46									
	* peruskoulu	2-1	0,3	5	27	5,4					27	18		
	* lukio, yliopisto, kansalaisopisto	1	0,3	5	6	1,2	2	1,3					2	1,3
	* keskiasteen eril. oppilaitokset	1	0,3	5	13	2,6	13	8,7					13	8,7
13 § 1 mom. 5	Päivä-, lasten-, tai vanhainkodit ja vastaavat	2	0,5-0,3	5	104									
	* Päiväkodit, lastenpäivähoito sekä esiopetustilat	2	0,5-0,3	5	71	14,2	25	16,7	25	16,7	21	14	25	16,7
	* Lasten leikki- ja päivätoiminta, iltapäiväkerhot	2	0,5-0,3	5	3	0,6	3	2					3	2
	* Lastenkodit, koulukodit ja muut vastaavat lastensuojelun yksiköt	2	0,5-0,3	5	21	4,2	7	4,7	11	7,3	3	2	7	4,7
	* Vanhainkodit ja vastaavat vanhustenhuollon yksiköt	2	0,5-0,3	5	9	1,8	4	2,7	5	3,3			4	2,7
13 § 1 mom. 5	Muut sosiaalialan yksiköt	2	0,5-0,3	5	13									

	* Erityisryhmien kohteet, kehitysvammaisten laitokset, päihdehuoltolain mukaiset laitokset ja muut vastaavat	2	0,5-0,3	5	13	2,6	4	2,7	4	2,7	5	3,3	4	2,7
13 § 1 mom. 5	Parturi, kampaamo	1	0,2	3	190	15,2	38	15,2	38	15,2	38	15,2	38	15,2
13 § 1 mom. 5	Kauneushoitola tai muu ihonkäsittely tai- hoitopaikka, solarium	2-1	0,5-0,3	3	101	12,1	38	15,2	34	13,6	30	12	32	12,8
13 § 1 mom. 5	Julkinen kuntosali tai liikuntatila	1	0,3-0,25	4	28	3,7	10	5,3	10	5,3	8	4,3	10	5,3
13 § 1 mom. 5	Hautausmaa tai hautapaikka	1	0,2	3	4	0,3			4	1,6				
13 § 1 mom. 5	Muut laitokset ja huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta saattaa aiheutua käyttäjälle terveyshaittaa	2-1	0,5-0,3	3-5										
18 §	Talousvettä toimittavat laitokset (vähintään 5000 käyttäjää tai yli 1000 m3/d)	3	2-1	8	2	2,1	2	2,1	2	2,1	2	2,1	2	2,1
18 §	Talousvettä toimittavat laitokset (vähintään 50 mutta alle 5000 käyttäjää tai vähintään 10 mutta alle 1000 m3/d) tai muu asetuksen 461/2000 mukainen kohde	3	2-1 0,5* (* jos vain jakelu)	8										
19 §	Talousvettä toimittavat laitokset (alle 50 käyttäjää tai alle 10 m3/d) tai muu 401/2001 asetuksen mukainen kohde	2	1-0,5* (* jos vain jakelu)	6										
YHTEENSÄ					614	94,8	198	103	197	99,2	204	106,2	210	107

Liite 2. Valvontakohdetyypin tarkastusten yleinen sisältö/ TsL

liite 2/1

Kohdetyypit	Tarkastuksella huomioidaan:
TI 13 § 1 mom. 1 kohdan kohteet (työtilat)	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Asutuksen läheisyys, asukkaiden määrä, asukkaiden häiriöalttius • Harjoitettavan toiminnan laatu, toiminnan jatkuvuus, • Toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • Yleinen siisteys • Rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • Ilmanvaihto • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Käytettävän talousveden laatu • Kemikaalien käsittely ja säilytys • Jätehuollon järjestelyt
Julkiset huvi- ja kokoontumishuoneistot	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Yleinen siisteys, siivousohjelma ja välineet • Rakenteiden ja pintojen kunto ja ylläpito • Pesu- ja pukeutumistilat • Käymälät ja muut sosiaalitilat • Sisäilman laatu ja ilmanvaihto • Toiminnan aiheuttama melu • Asiakasmäärät • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Harjoitettavan toiminnan laatu • Käytettävän talousveden laatu • Jätehuollon järjestelyt
Julkinen majoitushuoneisto <ul style="list-style-type: none"> • hotellit • matkustajakodit ja muu majoitus • leirikeskukset tai vastaavat majoituskohteet 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Yleinen siisteys, siivousohjelma ja välineet • Rakenteiden ja pintojen kunto ja ylläpito • Varustelutaso • Majoitustilat, yleiset tilat, käymälät ja pesu- ja saunatilat • Sisäilman laatu ja ilmanvaihto • Toiminnan aiheuttama melu • Asiakasmäärät • Tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • Harjoitettavan toiminnan laatu • Käytettävän talousveden laatu • Jätehuollon järjestelyt
Yleinen uimahalli, uima-allas, uimala tai kylpylä <ul style="list-style-type: none"> • uimahalli • uima-allas, uimala • kylpylät ja vesipuistot 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmillä tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Henkilöstön allasvesihygieeninen osaaminen • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuminen • Tulosten ja poikkeamien raportointi terveydensuojeluviranomaiselle • Onko poikkeamien johdosta ryhdytty toimenpiteisiin • Allasveden laatuvaatimusten täyttymisen seuranta • Ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä • Vedenpuhdistuslaitteiden toiminta, niiden huolto ja käyttötarkkailu • Ilmanvaihto ja sisäilman laatu • Yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt • Sauna- ja pesutilat • Kalusteiden ja pintojen kunto • Jätehuollon järjestelyt • Kemikaalien käsittely ja varastointi • Asiakasmäärät ja kirjanpito niistä
	liite 2/2

<p>Yleinen uimahalli, uima-allas, uimala tai kylpylä</p> <ul style="list-style-type: none"> • uimahalli • uima-allas, uimala • kylpylät ja vesipuistot 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Henkilöstön allasvesihygieeninen osaaminen • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuminen • Tulosten ja poikkeamien raportointi terveydensuojeluviranomaiselle • Onko poikkeamien johdosta ryhdytty toimenpiteisiin • Allasveden laatuvaatimusten täyttymisen seuranta • Ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä • Vedenpuhdistuslaitteiden toiminta, niiden huolto ja käyttötarkkailu • Ilmanvaihto ja sisäilman laatu • Yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt • Sauna- ja pesutilat • Kalusteiden ja pintojen kunto • Jätehuollon järjestelyt • Kemikaalien käsittely ja varastointi • Asiakasmäärät ja kirjanpito niistä
<p>Yleinen uimaranta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Asetuksen (177/2008) mukainen uimaranta • muu yleinen uimarannat 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • Onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Uimarannan siivous ja jätehuolto • Yleiseen käyttöön tarkoitettut käymälät ja pukeutumistilat • Ovatko vedenlaatutulokset asiakkaiden nähtävillä ilmoitustaululla • Kieltoauku, jolla kielletään koirien ja muiden kotieläinten oleskelu uimarannalla • Riskit uimaveden laadulle • Kävijämäärät • Asetuksen (177/2008) mukaisille uimarannoille uimavesiluokitus ja uimavesiprofiili • Tiedottaminen • Erityistilanteisiin varautuminen
<p>Eläinsuojat ja -aitaukset tai vastaavat asemakaava-alueella</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • eläinsuojan, jaloittelupaikan ja ympäristön siisteys • lannan, virtsan ja rehujen käsittely • rakenteiden kunto ja tarkoituksenmukaisuus eläinlaji huomioon ottaen • toiminnan aiheuttama haitta (melu, haju, tuhoeläimiä) • talous- tai uimaveden saastumisriski • eläinten laji ja lukumäärä, etäisyys rajanaapureihin • lähialueen muu käyttötarkoitus ja häiriöalttius • talousvesikaivojen läheisyys
<p>Koulu tai oppilaitos</p> <ul style="list-style-type: none"> • peruskoulu • lukio, yliopisto, kansalaisopisto • keskiasteen eril. oppilaitokset 	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito • siivousohjelma ja -välineet • käymälät • pesu- ja pukeutumistilat • valaistus • sisäilman laatu ja ilmanvaihdon riittävyys • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • harjoitettavan toiminnan laatu • käytettävän talousveden laatu • toiminnan aiheuttama melu • pöly ja haju • kemikaalien käsittely ja säilytys • jätehuollon järjestelyt, piha-alueet • oppilasmäärät ja tilojen riittävyys oppilasmäärään nähden
	liite 2/3

Päivähoitopaikat, lasten- tai ryhmäperhepäiväkodit, esiopetustilat	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito • siivousohjelma ja -välineet • käymälät • pesu- ja pukeutumistilat • vaatteiden käsittely • valaistus • ilmanvaihto • sisäilman laatu • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • melu • jätehuolto, piha- ja leikkialueet • lapsimäärät ja tilojen riittävyys lapsimäärään nähden
Vanhainkodit, palvelutalot ja muut asumispalvelut	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • yleinen siisteys ja rakenteiden kunto ja ylläpito • siivousohjelma ja -välineet • käymälät • pesu- ja pukeutumistilat • valaistus • ilmanvaihto • sisäilman laatu • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • melu • jätehuolto • piha-alueet • asiakasmäärät
Parturi, kampaamo	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • harjoitettavan toiminnan laatu • toiminnan jatkuvuus • toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt • välineiden siisteys ja puhdistus • käsihygienia • työvaatteet • pesutilat • käymälät • rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • ilmanvaihdon riittävyys • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • kemikaalien käsittely ja säilytys • jätehuollon järjestelyt
	liite 2/4

<p>Kauneushoitola tai muu ihonkäsittely tai -hoitopaikka, solarium</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • harjoitettavan toiminnan laatu • toiminnan jatkuvuus • toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • yleinen siisteys ja siivousjärjestelyt • välineiden siisteys ja puhdistus • käsihygienia • työvaatteet • pesu- ja pukeutumistilat • käymälät • rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • ilmanvaihdon riittävyys • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • kemikaalien käsittely ja säilytys, jätehuollon järjestelyt • saako asiakas tarvitsemiaan erityistietoja ja ohjeita
<p>Julkinen kuntosali tai liikuntatila</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • tilojen ja välineiden siisteys ja puhdistus sekä huolto ja ylläpito • ilmanvaihto • siivousjärjestelyt • pesu- ja pukeutumistilat • käymälät • jätehuolto
<p>Hautausmaat</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • ruumiiden säilytys • hautojen peittäminen • yleisökäymälät • yleinen siisteys • jätehuollon järjestelyt • toiminnan aiheuttama haitta (melu, haju, pöly, talousveden saastumisriski, uimaveden saastumisriski) • (pohjavesitilanne alueella)
	<p>liite 2/5</p>

<p>Muut laitokset ja huoneistot, joissa harjoitetusta toiminnasta saattaa aiheutua käyttäjälle terveyshaittaa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • vastaako toiminta siitä tehtyä ilmoitusta ja päätöstä • onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • toiminnan luonne ja laajuus määrittelee tarkastustoimintaa (altistuvien määrä, altistava tekijä) • harjoitettavan toiminnan laatu • toiminnan jatkuvuus • toiminnan mahdollisesti aiheuttamat haitat (melu, pöly, haju) • yleinen siisteys • rakenteiden ja pintojen kunto ja huolto • ilmanvaihto • tilojen soveltuminen käyttötarkoitukseen • käytettävän talousveden laatu • kemikaalien käsittely ja säilytys • jätehuollon järjestelyt • saako asiakas tarvitsemiaan erityistietoja ja ohjeita
<p>Talousvettä toimittavat laitokset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vähintään 5000 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan yli 1000 m³/d 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä hakemusta ja hyväksymispäätöstä • Onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi • Henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen • Vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus • Erityistilannesuunnitelmat ja varautuminen • Laitoksen suorittama käyttötarkkailu • Tilojen siisteys ja kunto • Vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden kunnan seuranta • Saneeraaminen • Kemikaalien käyttö ja varastointi • Vedenlaadusta tiedottaminen
<p>Talousvettä toimittavat laitokset</p> <ul style="list-style-type: none"> • 50–5000 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan 10–1000 m³ päivässä • Muu asetuksen (461/2000) mukainen kohde 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä hakemusta ja hyväksymispäätöstä • Onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Valvontatutkimusohjelma ja sen toteutuman sekä tutkimustulosten arviointi • Henkilöstön talousvesihygieeninen osaaminen • Vedenottamoiden ja niiden ympäristön tarkastus • Erityistilannesuunnitelmat ja varautuminen • Laitoksen suorittama käyttötarkkailu • Tilojen siisteys ja kunto • Vedenottamoiden rakenteiden ja verkoston kunto sekä niiden kunnan seuranta • Saneeraaminen • Kemikaalien käyttö ja varastointi • Vedenlaadusta tiedottaminen
<p>Talousvettä toimittavat laitokset</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alle 50 käyttäjää tai talousvettä tuotetaan alle 10 m³ päivässä • Muu asetuksen (401/2001) mukainen kohde 	<ul style="list-style-type: none"> • Vastaako toiminta siitä tehtyä hakemusta ja hyväksymispäätöstä • Onko aikaisemmilla tarkastuksilla havaitut epäkohdat korjattu • Soveltaen samat kuin yllä • Toiminnan laajuus (elintarvikealan yritykset, julkinen tai kaupallinen toiminta)

Liite 3

Viranomaisvalvontatutkimukset ja muu suunnitelmallinen viranomaisvalvonta

Näytteenottopaikat

Viranomaisvalvonnan näytteenottopaikat on valittu siten, että ne edustavat koko verkostoa ja veden laadulla on niissä erityisen suuri merkitys.

Näytteenottopisteinä käytetään lähinnä kunnan omistamia kiinteistöjä, kouluja ja terveystasemia.

Näytteenottopaikkoja on 13 kpl ja ne on esitetty taulukossa 4.

Taulukko 4. Näytteenottopaikat painepiireittäin.

Painepiiri	Näytteenottopaikka
Löytymäki	Neste Taukotuuli
	Paavolan terveysasema
	Rautakankareen päiväkot
	Lahden kaupunginsairaala
	Myllypohjan koulu
	Kariston päiväkot
	Amica/Hartwall
	Kasakkamäen koulu
Nikkilä	Ravintola ABC, Renkomäki
	Launeen terveysasema
Kunnas	Kunnaksen koulu
Pirttiharju	Päijät-Hämeen keskussairaala
Metsäkangas	Metsäkankaan koulu

Näytteenottosuunnitelma

Lahdessa talousveden valvontatarkkailusta vastaa terveydensuojeluviranomainen. Näytteiden otosta sovitaan vuosittain Ramboll Analytics Oy:n kanssa. Viranomaisvalvonta jakautuu jatkuvaan ja jaksottaiseen osaan. Talousveden valvontatutkimuksia koskevan lakiasetuksen mukaan tarkkailunäytteiden määrä riippuu käyttöön otettavan veden määrästä.

Vuonna 2009 päivittäin pumpatun vesimäärän (noin 22 000 m³/d) perusteella näytteitä tulee ottaa seuraavasti:

- jatkuvan valvonnan näytteitä 78 kpl/a
- jaksottaisen valvonnan näytteitä 13 kpl/a (sisältyy edellisiin kertoihin)

Jatkuvan valvonnan näytteitä otetaan kuusi kertaa vuodessa.

Näytteenottopaikkoja on 13 kappaletta, joista kaikista otetaan näyte jokaisella näytteenottokerralla, jolloin näytteitä tulee yhteensä 78 kappaletta vuodessa.

Näytteet otetaan STM:n asetuksen 461/2000 mukaisesti.

KUUKAUSI	ALLAS	KOHDE- AVAIN	TARK.	tammi-	helmi-	maalis-	huhti-	touko-	kesä-	heinä-	elo-	syys-	loka-	marras-	joulu-
KIVIMAA, UIMAHALLI, iso allas	1149			1	2	1	2	1	2	1	2+3	1	2	1	1
KIVIMAA, UIMAHALLI, pieni allas				1	2	2	2	2	1			2	2	2	2
AHTIALAN PÄIVÄTOIMINTAK.	1180				2			1			2+3			1	
LAHDEN AMMATTI- INSTITUUTTI	1092			1		2		1				1+3		2	
TORIKLUBI OY, NIEMENKATU 73	1275			1		2		1		1		2+3		1	
TORIKLUBI OY	1709			1				2+3		2				1	
FINNBODY	3311			1		2		1		2		1+3		2	
SAKSALA, UIMAHALLI, iso allas	52			1		2	1	2+3	1		2	1		2	1
SAKSALA, UIMAHALLI, pieni allas				1			1	2+3				1		2	
HARJULAN PALVELUTALO	51					2		1	1			2+3		1	
VANHUSTEN ASUNTOSÄÄTIÖ	230			1		2		1		2		1+3		2	
INVALIDIILITON LAHDEN KUNTOK.	640				1			2+3		1		2		1	
HOTELLI SCANDIC LAHTI	655			1		2		1		2		1+3		2	
SAUNAKLUBI	2540					2		1				1+3		2	
LAHDEN UIMAHALLI, iso allas	1408			1	2	1	2	1	2+3	1	2	1	2	1	2
LAHDEN UIMAHALLI, pieni allas				1		2			2+3			1		2	2
LAHDEN UIMAHALLI, terapia				1	2	1	1	2	1	1	1	2	1	1	1
LAHDEN UIMAHALLI, poreallas				1	1	2	1	1	2+3		2	1	1	2	2
HOTELLI ALEX PARK	1405			1		2		1		2		1+3		2	
KÄRPÄSEN KOULU	1409				1			2+3				1		2	
PHKS, FYSIATRIA	1407					2		1			2+3			1	
PHKS, PSYKIATRIA	1615					2		1			2+3			1	
LAMK SOS- JA TERV. ALAN LAITOS	1410					2		1			2+3			1	
TEEMUNTALO	1604					2		1			2+3			1	
MAAUIMALA, iso allas	1406								2	1	2	1	2		
MAAUIMALA, pieni allas									2	1	2	1	2		

Paketti 1:
Heterotrofinen pesäkeluku 22°C
Heterotrofinen pesäkeluku 36°C
Pseudomonas aeruginosa

Sameus
pH-arvo
Vapaa kloori
Sidottu kloori

Paketti 2:
Heterotrofinen pesäkeluku 22°C
Heterotrofinen pesäkeluku 36°C
Pseudomonas aeruginosa
Sameus

pH-arvo
Vapaa kloori
Sidottu kloori
KMnO₄

Urea
Nitraatti (vauvavointi)

3 - trihalometaanit

Liite 5

LAHDEN UIMARANNAT KESÄLLÄ 2011-2014

TERVEYDENSUOJELUN SEURANNASSA OLEVAT UIMARANNAT:

STM:n asetuksen 177/2008 mukaiset (ns. ”EU-rannat”) uimarannat:

**Herrasmanni
Likolampi
Merrasjärvi
Mukkula
Mytäjäinen
Möysä**

Uimavesiprofiilit laaditaan 1.3.2011 mennessä.

STM:n asetuksen 354/2008 mukaiset (pienet) uimarannat:

**Enonsaari
Kankola
Karisto
Kaukkari
Takkula**

NÄYTTEENOTTOAJANKOHDAT:

Asetuksen 177/2008 mukaisilta uimarannoista otetaan ensimmäiset uimavesinäytteet kaksi viikkoa ennen uimakautta (touko-kesäkuun vaihteessa) ja sen jälkeen kolmet näytteet uimakauden aikana.

Asetuksen 354/2008 mukaisilta rannoilta otetaan uimakauden aikana kolmet näytteet.

Mikäli näytteitä ei jostain syystä voi ottaa ym. päivinä, täytyy ne ottaa viimeistään neljän päivän kuluessa kyseisestä ajankohdasta.

Tarvittaessa suoritetaan lisätutkimuksia Valviran ohjeistuksen mukaisesti.

Uimarantaluettelo ja uimaveden laadun säännöllistä seurantaa ja valvontaa varten laaditaan seurantakalenteri ennen kunkin uimakauden alkua.